

та експериментальної груп було наступне: в експериментальній групі в якості засобів силової підготовки використовувалися вправи з вільними обтяженнями і з власною вагою, що виконуються в ізометричному режимі. Також в навчально-тренувальний процес експериментальної групи були включені вправи цільової спрямованості до кожної змагальної вправи. З метою дослідження особливостей побудови навчально-тренувального процесу юнаків нами було проведено анкетування. Анкетування проходило в період з жовтня 2012 по грудень 2012 року, в ньому взяла участь 160 респондентів, з них 112 спортсменів і тренерів 48. Вік опитуваних становив від 16 до 65 років. Анкетування проводилося з метою виявлення особливостей організації навчально-тренувального процесу юнаків-пауерліфтерів.

В основі методики виконання базових вправ пауерліфтингу були присідання, жими лежачи і стоячи, а також станові тяги. Окреме тренувальне заняття є елементарною структурною одиницею тренувального процесу в цілому. На початку тренування виконуються змагальні або близькі до них за структурою і величиною навантаження вправи. Після основних змагальних вправ застосовувалися допоміжні локальні вправи, спрямовані на збільшення м'язової маси і поліпшення трофіки м'язів. План тренувань з пауерліфтингу за даною методикою налічує три або чотири тренувальних дні на тиждень. Кожне тренування будується на основі певної базової вправи. План тренувань розбитий на чотири цикли. Кожен цикл тренувань складається з чотирьох тижнів. Кожен цикл цієї тренувальної системи передбачає додавання в загальний комплекс базових вправ ваги. Крім базових вправ методика тренувань містить комплекс допоміжних вправ, які в основному спрямовані на збільшення маси. Крім того, в комплексі допоміжних вправ передбачені вправи на запобігання різного роду травм, а також для того, щоб створити збалансовану статуру. До головних вправ відносять: жим штанги лежачи, тягу штанги і присідання зі штангою на плечах. Отже, дана методика з розподілом за змагальними рухами та підборці вправ будується наступним чином. Тренувальний процес складається з чергування навантажень на верхню і нижню частину тіла. У перші заняття включають вправи на верхню частину тіла (жимовий день), потім після нетривалого відпочинку вводяться вправи на нижню частину тіла (присідовий або тяговий день), потім навантаження чергуються. Кількість днів відпочинку між тренуваннями може становити від 1 до 3 □ це залежить від рівня майстерності, власної ваги та відновлювальних можливостей організму. Застосовуючи вправи паерліфтинга було визначено, що необхідно варіювати інтенсивність навантаження, тобто розділяти тренування на важкі, легкі і середні. Тренувальний процес з пауерліфтингу показав себе як ефективний спосіб мотивації до занять фізичними вправами.

ВИСНОВКИ

1. У результаті проведення анкетування було виявлено, що оптимальний вік для початку занять пауерліфтингом є вік 14-16 років (46% респондентів). На етапі початкової підготовки необхідно тренуватися 3 рази на тиждень (59%) і більше уваги необхідно приділяти технічній підготовці (37% респондентів).

2. У результаті впровадження в навчально-тренувальний процес розробленої нами методики вдалося значно збільшити рівень розвитку силових здібностей у учасників експериментальної групи. В експериментальній групі приріст результатів у всіх контрольних випробуваннях достовірний, а приріст же результатів у контрольній групі недостовірний.

3. Застосування такої методики в навчально-тренувальному процесі дозволяє домогтися більш високих результатів у силовій підготовці юнаків, позитивно впливає на показники їх фізичної підготовленості та фізичного розвитку і може бути рекомендована для занять з підлітками, що спеціалізуються в пауерліфтингу.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ будуть спрямовані на вивчення впливу занять з елементами пауерліфтингу на фізичні якості студентів вищих навчальних закладів основних медичних груп.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бельскій І. В. Модель спеціальної силової підготовленості пауерліфтерів // Теорія і практика фізичної культури / І. В. Бельскій. □ 2000. □ № 1. □ С. 33-35.
2. Літвінов І. Г. Вплив коефіцієнта інтенсивності тренувальних навантажень на спортивні результати в пауерліфтингу // Вчені записки університету ім. В. П. Лесгафта / І. Г. Літвінов. □ 2010. □ № 11. □ С. 55-58.
3. Павлов В. І. Експериментальна модель відбору та підготовки новачків для занять пауерліфтингом серед студентів ВНЗ // Вчені записки університету ім. В. П. Лесгафта / В. І. Павлов. □ 2009. □ № 11. □ С. 69-72.
4. Павлов В. П. Структура тренувальних навантажень студентів-спортсменів, які спеціалізуються в пауерліфтинге: Автореф. дис. ... канд. пед. наук / В. П. Павлов. □ М., 1999. □ 22 с.
5. Трішін Е. С. До питання про оцінку потужності тренувальних навантажень в пауерліфтингу // Вісник спортивної науки / Е. С. Трішін. □ 2011. □ № 2. □ С. 25-27.
6. Шейко Б. І. Пауерліфтинг: навчальний посібник / Б. І. Шейко. □ М: Фізкультура і спорт, 2005. □ 504 с.

Середа Н.В., Ткачов С.І.
Харківська державна академія фізичної культури

ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ПОЗАШКІЛЬНИЙ ЧАС

У статті сформульовано місію сучасного фізичного виховання, узагальнено дані про стан фізичної підготовленості школярів та висвітлено складові здорового способу життя. На основі існуючої системи навичок здорового способу життя з'ясовано інноваційні можливості для їх ефективного формування у школярів. Як підсумок, визначено сформовано організаційну модель фізичного виховання школярів у формуванні навичок здорового способу життя у позашкільний час.

Ключові слова: фізичне виховання, здоровий спосіб життя, навички здорового способу життя, роль і місце фізичного виховання.

Серета Н.В., Ткачев С.І. Организационно-управленческие аспекты формирования здорового образа жизни средствами физического воспитания во внешкольное время. В статье сформулирована миссия современного физического воспитания, обобщены данные о состоянии физической подготовленности школьников и освещены составляющие здорового образа жизни. На основе существующей системы навыков здорового образа жизни определены инновационные возможности для их эффективного формирования у школьников. В качестве итога сформирована организационная модель физического воспитания школьников формированию навыков здорового образа жизни во внешкольное время.

Ключевые слова: физическое воспитание, здоровый образ жизни, навыки здорового образа жизни, роль и место физического воспитания.

Sereda N, Tkachev S. Organizationally-administrative aspects of forming of healthy way of life by facilities of P.E in out-of-school time. The article formed the mission of modern physical education, some of the data on the state of pupil's physical education were generalized and the components of a healthy lifestyle were highlighted. The innovative opportunities were identified on the basis of the healthy lifestyles' existing system for their efficient generation of schoolchildren. In modern conditions of physical education as a sociocultural phenomenon becomes very important, as is to perform a fateful mission to save mankind from degeneration and degradation. The reality of this threat is due not only to the spread of harmful habits (smoking, alcoholism, drug addiction) or a violation of the diet, but also rapid in the last decade the development of computer technology, which significantly improved the process of communication in society, simultaneously resulted in unwanted consequences. To summarize formed defined organizational model of physical education of schoolchildren in the formation of skills of a healthy lifestyle after school hours. Generated organizational model for the formation of a healthy way of life by means of physical education includes the following organizational components: valeological the learning process and the main directions of its activity, forms of implementation zdorovesberegajushchego direction, organizational-pedagogical conditions of realization of the proposed model, the results of operations. Physical education in the context of the specifics of modern life plays a decisive part in the formation of a harmonious personality, as it ensures the mobilization of "healthy spirit" of a person, requires a certain self-organization, promotes self-education, associated with addictions and creates the need for a balanced and healthy meal. Physical education provides for the formation of physical culture of a person as component of its overall culture, a kind of "life principle", based on the everyday life of schoolchildren.

Key words: the physical education, a healthy lifestyle, a healthy lifestyle skills, the role and place of physical education.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Згідно Закону України «Про фізичну культуру і спорт» фізичне виховання різних груп населення - напрям фізичної культури, пов'язаний з процесом виховання особи, набуттям нею відповідних знань та умінь з використання рухової активності для всебічного розвитку, оздоровлення та забезпечення готовності до професійної діяльності та активної участі в суспільному житті. Фізична культура у сфері освіти має на меті забезпечити розвиток фізичного здоров'я учнів та студентів, комплексний підхід до формування розумових і фізичних здібностей особистості, вдосконалення фізичної та психологічної підготовки до активного життя, професійної діяльності на принципах індивідуального підходу, пріоритету оздоровчої спрямованості, широкого використання різноманітних засобів та форм фізичного виховання і масового спорту, безперервності цього процесу протягом усього життя [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як свідчать розробки вітчизняних науковців (Л. Сергієчко, 2001; А. Єльченко, 2003; А. Ровний, 2004), вже на початку ХХІ століття від 50% до 80% школярів мали низький рівень розвитку рухових здібностей, що стало одним із факторів для утворення стійкої тенденції до погіршення стану здоров'я підрастаючого покоління – нині практично здоровими є лише 27% дітей дошкільного віку, лише 65% молодших шкільного віку і 60% підлітків (В. Платонов, 2006; С. Марченко, 2008; М. Макаренко, 2011; О. Смоляр, 2011).

Метою даної статті є визначення організаційно-управлінських аспектів фізичного виховання школярів у формуванні навичок здорового способу життя у позашкільний час.

Виклад основного матеріалу. Рівень розвитку фізичних якостей школярів 7–9 років відповідно до оцінювальної шкали, що міститься у «Державних тестах і нормативах оцінки фізичної підготовленості населення України», в середньому відповідає оцінці «задовільно» (швидкість – нижче оцінки 2 бали, координаційні здібності – 3 бали, гнучкість – нижче оцінки 2 бали, сила – 4 бали). Показники рухової підготовленості школярів 10-15 років свідчать, що рівень розвитку їх фізичних якостей є також «задовільним» (гнучкість – 2 бали, координаційні здібності – 3 бали, витривалість – 2 бали, сила – 3 бали). «Задовільна» оцінка рівня фізичного розвитку притаманна й старшим школярам, що зумовлює необхідність вдосконалення фізичного виховання учнів в сучасній загальноосвітній школі. Звідси постає потреба у вдосконаленні педагогічної діяльності відповідної спрямованості як в кількісному, так і в якісному відношенні. Одним із перших кроків в означеному напрямку може бути збільшення кількості уроків фізичної культури у школах, але така новація сприймається школярами дещо неоднозначно.

Отже, у зв'язку з тим, що викладено вище потрібна докорінна перебудова організації фізичного виховання школярів. Зокрема, сьогодні у вихованні школярів слід створювати «здорове» мікросередовище, якому фізичне виховання повинно відіграти свою провідну роллю і зайняти належне місце. Для цього слід акцентувати увагу школи, сім'ї, громадськості на стан фізичного розвитку підрастаючого покоління, а тренерам, спортивним педагогам вчителям власним прикладом постійно демонструвати важливість фізкультури та сприяти активній пропаганді здорового способу життя.

Першочерговим кроком до використання здоров'язбережувального потенціалу фізичного виховання у педагогічній роботі зі школярами у позашкільний час є необхідність скорочення репродуктивного навчання, яке сьогодні все ще превалює у загальноосвітній школі. При цьому слід очікувати, що, використовуючи такий шлях, можна встановити для учнів навчальне навантаження на тиждень в межах 24 - 30 годин, що дозволить збільшити можливості для занять фізичною культурою та спортом. Наступним кроком є зміна основного підходу до організації фізкультурної та спортивно-педагогічної роботи в школі – вона повинна стати формою активного відпочинку, сприяти зміцненню здоров'я й задоволення фізіологічних потреб учнів.

Також невідкладним завданням у справі покращення стану здоров'я та рівня фізичної підготовленості дітей є певна модернізація фізичного виховання й спорту у школі, яку доцільно здійснювати в таких аспектах:

- оновлення та покращення матеріально-технічної бази проведення занять з фізичної культури;
- планування та виконання системної роботи з фізичного виховання школярів: культивування здорового способу життя, функціонування безоплатних шкільних спортивних секцій з сучасних видів спорту (шейпінг, атлетизм, фітнес, черлідінг, бодібілдинг тощо);
- проведення спортивних змагань, зустрічі з відомим українськими спортсменами, відвідування спортивних заходів;
- оновлення змісту та методики проведення занять з фізичної культури в школі через вдосконалення у вищій школі підготовки фахівців спортивно-педагогічної діяльності;
- створення ефективної системи підвищення кваліфікації для тренерів і педагогів в галузі фізичного виховання та спорту;
- впровадження у практику передових методик фізичного виховання (на основі дисертаційних досліджень) у межах постійно діючих семінарів для вчителів шкіл;
- реалізація ідеї здорового способу життя та популяризація фізичного виховання й спорту через систему зустрічей з батьками учнів в межах проведення «сімейного лекторію».

Безпосередньо сам процес формування навичок здорового способу життя школярів може бути представлений за такими блоками: поняття про здоровий спосіб життя та цілісність його складових, система відповідних навичок, шляхи реалізації на практиці [1, с. 162-163; 3; 5; 8], які конкретизуються наступним чином.

Поняття про здоровий спосіб життя та цілісність його складових. Здоровий спосіб життя – це все, чим керується й що використовує людина для збереження та зміцнення свого здоров'я у навчальній або професійній діяльності, побуту та відпочинку. Основними складовими здорового способу життя визнано елементи, які пов'язані між собою й відбиваються у духовній, соціальній, психологічній та фізичній сфері, що у свою чергу зумовлює цілісність його сприйняття і розуміння.

Система відповідних навичок. Вітчизняні педагоги визначають певні загальні групи навичок, які забезпечують здоровий спосіб життя. Перша група містить такі, що сприяють фізичному, друга – соціальному, третя – духовному та психічному здоров'ю. Кожна з вказаних груп конкретизується відповідно до того чи іншого призначення. Так, наприклад, перша група містить навички санітарно-гігієнічні, раціонального харчування, рухової активності (виконання ранкової зарядки, заняття фізичною культурою, руховими іграми і фізичною працею). Друга включає навички, що сприяють збереженню соціального здоров'я і благополуччя: ефективного спілкування, розв'язування конфліктів, соціальної взаємодії та співробітництва. Третя група узагальнює навички збереження і розвитку духовного і психічного здоров'я: самооцінки та самоконтролю, визначення життєвих пріоритетів, цілей та програм.

Шляхи реалізації на практиці. На практиці здоровий спосіб життя реалізується через раціональне харчування, належну організацію побуту, створення доцільних умов праці, рухова активність (заняття з фізичної культури й спорту, «активне» відновлення фізичного стану після фізичного й психічного навантаження, «пішохідний» спосіб пересування тощо). У позашкільній роботі використання здоров'язбережувального потенціалу фізичного виховання у формуванні навичок здорового способу життя для школярів можна здійснювати за вже напрацьованими та апробованими та в цьому напрямку формами: діяльність спортивних секцій, добровільних спортивних товариств, проведення змагань і турнірів, заняття в дитячо-юнацьких спортивних школах, туристичних гуртках та ін. Проте сьогодення потребує більш вмотивованої й різноманітної спортивно-педагогічної роботи, в основі якої доцільно поєднати зусилля вчителів фізичної культури та тренерів, спортивних педагогів та викладачів вищих навчальних закладів фізкультурного й спортивного профілю.

В результаті проведеного дослідження було виявлено компоненти ефективного формування здорового способу життя у позашкільний час: основні напрямки діяльності, форми реалізації, організаційно-педагогічні умови (рис. 1). Звідси, розпочинаючи процес формування вказаних навичок, слід не просто відштовхнутися від узагальнення необхідної базової інформації для учнів (спираючись при цьому на отримані ними знання на уроках з предметів «Біологія, людина і природа» та «Основи здоров'я»), а впроваджувати більш досконалі форми і методи фізкультурної роботи. Так, наприклад, одразу зосередити увагу на застосуванні інтерактивних форм і методів просвітництва, для чого у позашкільний час проводити зустрічі зі спортсменами, дієтологами, агітаторами здорового способу життя, але не в традиційному, а більш різноманітному вигляді – коли, наприклад, відбуваються показові виступи або представляються комплекси оздоровчих вправ, проводяться тренінги. Для закріплення знань учнів про здоровий спосіб життя доцільно використовувати відповідні алгоритми, інструкції, настанови, які вироблені та представлені у науково-популярній формі.

Інноваційним шляхом формування навичок учнів зі здорового способу життя є такі види позашкільної діяльності, в основу яких покладено ідею поєднання засобів фізичного виховання з історичною реконструкцією, яка може бути відображенням олімпійського руху, рицарських турнірів, спортивних змагань минулого. У цьому випадку учні виступають в ролі відомих олімпійців, спортсменів або героїв і в їхніх образах розігрують конкретні події (бої, походи, змагання). Це у свою чергу потребує від школярів потребує ознайомлення з історією, конкретним видом спорту, що дозволяє формувати навички здорового способу життя шляхом доповнення фізичного духовним.

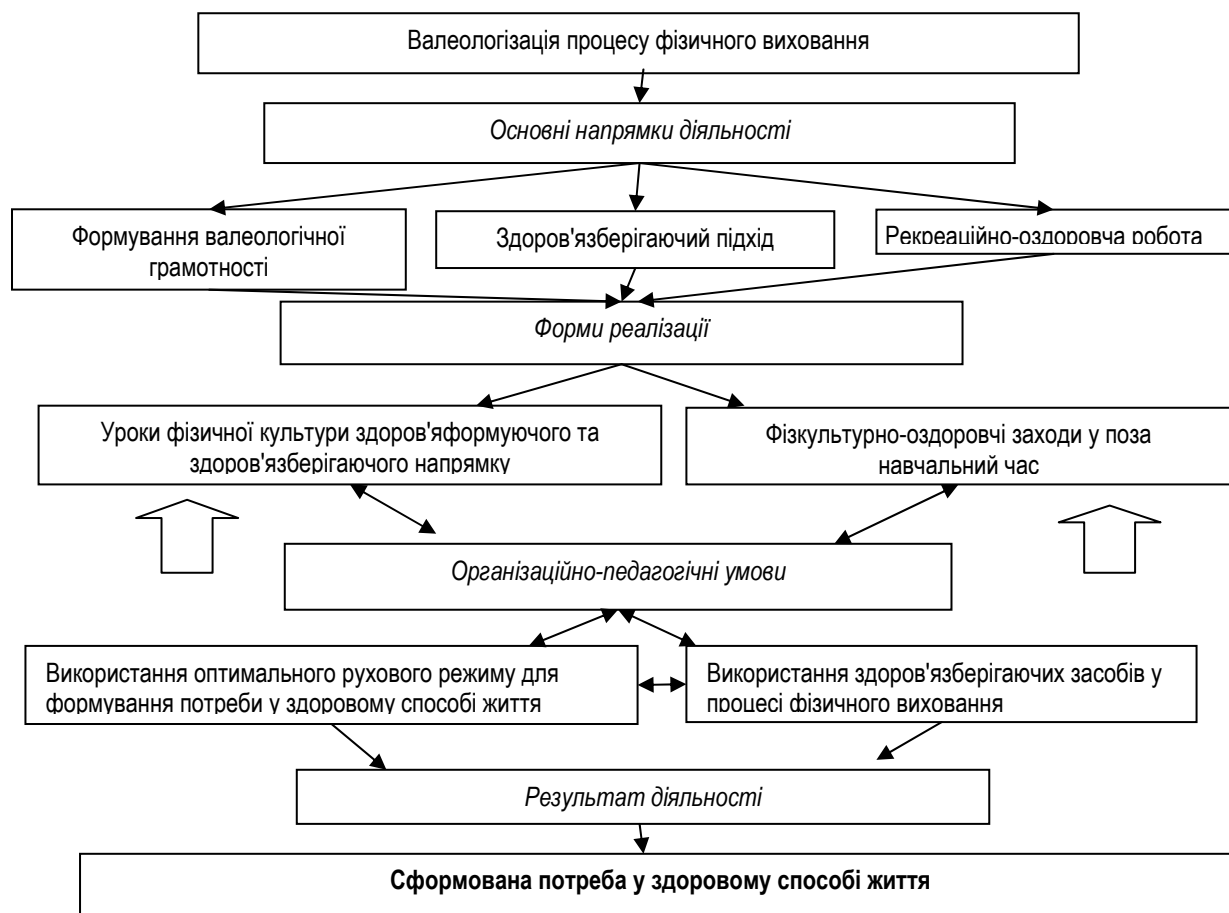

Рис. 1. Організаційна модель формування здорового способу життя засобами фізичного виховання у позаурочний час

ВИСНОВКИ. Таким чином, на основі вивчення поняття, складових, системи навичок здорового способу життя та представлення інноваційних шляхів їх формування для учнів у позашкільний час слід наголосити, що у розв'язанні вказаної проблеми фізичне виховання відіграє надзвичайно важливу роль. В умовах динамічного розвитку інформаційного суспільства фізичне виховання школярів покликане позабавити їх від малорухомості, а також ізоляції, обмеженості у взаємодії з навколишнім середовищем, що є необхідним, оскільки повноцінний розвиток особистості, в тому числі й формування її навичок здорового способу життя, відбувається у процесі діяльності й спілкування.

За своїм місцем фізичне виховання школярів у формуванні навичок здорового способу життя у позашкільний час виступає як інтегруючий засіб, що на практиці забезпечує поєднання всіх складових здорового способу життя, внаслідок чого забезпечується можливість всебічного і гармонійного розвитку та особистісної реалізації в сучасному соціумі.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗРОБОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ. Вдосконалення соціально-організаційних умов та психолого-педагогічного забезпечення ефективного співробітництва сім'ї, школи й громадськості у формуванні навичок здорового способу життя учнів в позашкільний час засобами фізичного виховання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ажиппо О.Ю. Педагогіка здоров'я: великий енциклопедичний словник з екологічної, валеологічної та інклюзивної освіти / О.Ю. Ажиппо, М.К. Подберезський, Ю.Д. Бойчук, О.М. Іонова, Н.П. Хребтова, С.Є. Лупаренко, Б.І. Без'язични; за заг. ред. проф. М.К. Подберезського і проф. Ю.Д. Бойчука. – Харків: ХДАФК, 2013. – 434 с.
2. Білецька В.В. Теоретико-методичне обґрунтування тестування фізичної підготовленості молодших школярів у процесі фізичного виховання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.фіз.вих.: спец. 24.00.02. «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / В.В. Білецька. – Київ, 2008. – 20 с.
3. Голобородько Г.П. Формування поняття здорового способу життя в учнів основної школи: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.фіз.вих.: спец. 24.00.02. «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Г.П. Голобородько. – Харків, 1997. – 17 с.
4. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» / Верховна Рада України. – К., 2010. – 37. – 50 с.
5. Кузьменко І.О. Розвиток координаційних здібностей школярів середніх класів з урахуванням функціонального стану сенсорних функцій: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.фіз.вих.: спец. 24.00.02. «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / І.О. Кузьменко. – Харків, 2013. – 21 с.
6. Лапаєнко С.В. Формування ціннісних орієнтацій підлітків на здоровий спосіб життя: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.фіз.вих.: спец. 24.00.02. «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / С.В. Лапаєнко. Київ, 2000. 18 с.
7. Масляк І.П. Педагогічна практика в загальноосвітніх навчальних закладах: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів фізичної культури / І.П. Масляк, М.А. Мамешина. – Харків, 2013. – С. 182 - 183.
8. Свириденко С.О. Формування здорового способу життя молодших школярів у позакласній виховній роботі: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук / С.О. Свириденко. – Київ, 1998. – 16 с.

9. Терентьева Н.М. Теория та методика фізичного виховання: навчальний посібник / Н.М. Терентьева, М.А. Мамешина, І.П. Масляк. – Харків: ХДАФК, 2010. – С. 103–113.

10. Ткачов С.І. Теория та практика громадянського виховання дітей і молоді у вітчизняному громадсько-педагогічному русі другої половини XIX – початку XX століття / С.І. Ткачов. – Харків: Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. – Харків, 2012. – 396 с.

Середа Н.В., Ткачов С.І.
Харківська державна академія фізичної культури

ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДОЛОГІЇ СУЧАСНОГО ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПОШУКУ

У статті охарактеризовано проблеми методології сучасного історико-педагогічного пошуку. На основі існуючих наукових розробок конкретизовано відповідні рівні методології та методологічних підходів. Проведено детальний методологічний аналіз історичних аспектів розвитку педагогіки. Визначено історичні аспекти розвитку педагогіки як наукової дисципліни.

Ключові слова: методологія, рівні методології, методологічний підхід, історико-педагогічні дослідження.

Середа Н.В., Ткачов С.І. Характеристика методологии современного историко-педагогического поиска.

В статье охарактеризованы проблемы методологии современного историко-педагогического поиска. На основе существующих научных разработок конкретизированы соответствующие уровни методологии и методологических подходов. Проведено детальний методологічний аналіз історических аспектов развития педагогической. Определены исторические аспекты развития педагогической как научной дисциплины.

Ключевые слова: методология, уровни методологии, методологические подходы, историко-педагогические исследования.

Sereda N., Tkachev S. Description of methodology of modern history – pedagogical search. The article describes the problems of methodology of modern historical-pedagogical research. On the basis of current scientific developments relevant to the history of education, the author specifies methodology and methodological approaches. A detailed methodological analysis of the historical aspects of pedagogy is provided. Defined historical aspects of pedagogy as a scientific discipline. In different historical periods special consideration of the history of education becomes an issue of scientific obgruntovanosti and increase efficiency of the research, identification of prospects of those or other directions of development, the establishment of the place and role in the system of related humanities and others. The constant focus has always been two interrelated problems radically determined by scientific status: it is a methodology of the history of education in general, and that of her methodology of historical and pedagogical research. Priority setting methodology of the history of education is also called the need to solve the accumulated problems that relate to the nature, structure and specifics of historical and pedagogical knowledge to Yogo internal logic and principles; the formation of a coherent program of methodological research, which coordinates the entire set of approaches, methods and procedures; to study the rules of the higher forms of theoretical knowledge - is the concept of educational theory; to clarify the concepts and categories of the history of education as a separate field of scientific knowledge.

Key words: methodology, levels of methodology, methodological approaches, historical-pedagogical research.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Сучасне розуміння методологічного підходу можна зробити на основі відповідних визначень В. Краєвського, В. Маткіна, В. Сластьоніна. Це система принципів і способів пізнавальної й практичної діяльності, розгляд педагогічних явищ під певним кутом зору, стратегія дослідження обраного для вивчення педагогічного процесу, базова ціннісна науково-пошукова орієнтація, що зумовлює певну дослідницьку позицію [5; 6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Однією із ключових вимог щодо організації та проведення науково-педагогічного пошуку є необхідність чіткого визначення його методології [1, с. 84]. Як відомо, на початку 1990-х рр. методологічну функцію в педагогіці стала брати на себе філософія освіти і виховання (Б. Бім-Бад, Б. Гершунський, Б. Лихачов, В. Розін, П. Щедровицький та інші). Конкретизацію методології педагогічної науки здійснили В. Вульфсон, В. Журавльов, В. Загвязинський, С. Гончаренко, В. Краєвський, М. Скаткін та інші [1; 5; 6], а обґрунтування нових методологічних підходів до історико-педагогічних досліджень зробили М. Богуславський, Б. Корнетов, О. Сухомлинська та інші [9; 10]. У контексті вищевказаного постає необхідність в подальшому уточненні методології сучасного історико-педагогічного пошуку.

Метою статті є охарактеризувати методологію сучасного історико-педагогічного пошуку.

Виклад основного матеріалу. Для уточнення методології сучасного історико-педагогічного пошуку слід прийняти до уваги певні його тенденції, які утворилися сьогодні, на чому й наголосила О.В. Сухомлинська.

По-перше, історія педагогіки як структурна складова педагогічної науки набула в новітній період української державності (кінець XX – початок XXI ст.) свого відчутного розвитку завдяки великій кількості дисертаційних досліджень і праць історико-педагогічного характеру, в яких нерідко увага дослідників зосереджується на питаннях вітчизняної освіти і виховання періоду кінця XIX – початку XX ст. [10, с. 6-7]. З одного боку, це дає можливість, спираючись на одержані результати інших дослідників, поглибити, доповнити і збагатити науковий пошук, а з іншого – породжує стереотипне «прочитання» педагогічної спадщини персоналій, практичного досвіду навчання і виховання, освітніх ідей, педагогічних думок і поглядів на проблему формування особистості. Для виключення можливості виявлення такої «суб'єктивності» необхідно послідовно дотримуватися принципів історизму, єдності історичного і логічного, системності, об'єктивності, цілісності, застосовувати діалектичний підхід і приймати до уваги детермінованість соціальних явищ, подій, фактів, процесів, особливо в сфері педагогічної теорії і практики.

По-друге, в історико-педагогічному пошуку дуже важливо уникнути ідеологічного нашарування або «неорадянської»